

dende voor beroepsziekten en beroepsinvaliditeit. Werkloosheid, ziekte-, begrafenis- en moederschapsverzekering op kosten van de openbare kas, werkgevers en arbeiders. Toekenning van zelfbestuur aan de verzekerden. Leekenrechtspraak voor uit de sociale verzekering voortspruitende geschillen.

14. Ontwikkeling van het koloniaal beheer in de richting van zelfbestuur der koloniën.

G. Statuten.

Sociaaldemocratische Arbeiderspartij in Nederland.

STATUTEN.

I. Van den Naam :

Artikel. 1. De Vereeniging, genaamd Sociaal-Democratische Arbeiderspartij, is gevestigd te Amsterdam. Zij wordt in de statuten genoemd „de Partij”.

II. Van het Doel :

Art. 2. Het doel en streven der Partij is neergelegd in haar beginsel-program, luidende :

De ontwikkeling der maatschappij heeft geleid tot de kapitalistische voortbrengingswijze, waarin de massa der voortbrengers is gescheiden van de voortbrengingsmiddelen. Deze zijn voor hunne bezitters het middel om winst te maken uit den arbeid der arbeiders, die ter voorziening in hun levensonderhoud verplicht zijn, hunne arbeidskracht te verkoopen. Twee klassen, het proletariaat en de kapitalistische klasse, staan aldus in duurzame belangen- tegenstelling tegenover elkaar.

In dit stelsel dwingen concurrentie en winstbejag tot voortdurende verbetering der techniek ter besparing van arbeidsloon. Het leidt tot opeenhooping van rijkdom bij de kapitalistische klasse, tegenover armoede, onzekerheid van bestaan en afhankelijkheid, afmatenden, geestdoodenden en ongezonden arbeid van mannen en vrouwen, onmatig langen arbeidstijd naast werkloosheid; kinderarbeid; vernietiging van het gezinsleven en teruggang van het lichamelijk weerstandsvermogen bij het proletariaat; tot voortwoekerend pauperisme en prostitutie, alcoholisme en misdaad. Zoo is de arbeidersklasse, waar de kapitalistische winsthonger niet door haar tegenstand wordt gebreideld, ten prooi aan toenemende ontaarding en ellende, alleen beperkt door de natuurlijke grenzen van menselijke ontbering en door de eischen van het kapitalistisch belang zelf. De wanverhouding tusschen de toenemende productiviteit van den arbeid en de geringe koopkracht der massa, en het gemis aan maatschappelijke regeling der voortbrenging leiden telkens weer tot crisissen in het bedrijfsleven, die deze aan het wezen der kapitalistische warenproductie verbonden strekkingen nog verscherpen.

Dit wekt verzet bij het proletariaat, dat zich organiseert, zoowel in vakvereenigingen als

op politiek gebied en daarbij meer en meer tot het besef komt van zijn taak, om het kapitalisme als stelsel te bestrijden en de leiding der maatschappij van de kapitalistische klasse over te nemen. Bij haar strijd om politieke rechten en sociale hervorming toch stuit de arbeidersklasse, zoolang zij de maatschappij niet beheerscht, op de overmacht der heerschende klasse, die niet dan noodgedwongen, onder den invloed der wassende macht van het proletariaat, aan zijne eischen tegemoet komt en daarbij niet verder gaat, dan de handhaving harer heerschappij en het wezen van het kapitalistische stelsel het gedoogen.

Intusschen scheidt de kapitalistische ontwikkeling zelve de economische voorwaarden voor een nieuw stelsel van voortbrenging, niet berustend op uitbuiting eener klasse door een andere, maar op maatschappelijk bezit en beheer der voortbrengingsmiddelen, waarvan het doel niet is het maken van winst voor enkelen, doch voorziening in de behoeften van allen.

De concurrentie, in verband met den voortgang der techniek, dwingt steeds meer tot voortbrenging in het groot, vermindert de maatschappelijke beteekenis van het kleinbedrijf en maakt de kleinere ondernemers afhankelijk van het grootbedrijf of tot loonarbeiders.

Hoewel dit proces van bedrijfsconcentratie zich in de landbouwbedrijven tot heden niet op dezelfde wijze vertoont als in die van handel, verkeer en nijverheid, ziet men ook daarin de macht van het kapitaal toenemen, zoowel door de uitbreiding van het pachtstelsel als door den wassenden invloed van industriële ondernemingen op den landbouw en de beweging naar monopoliseering der markt door het grootkapitaal. Waar verder het agrarisch kleinbedrijf zich naast het grooter bedrijf handhaaft of uitbreidt, gaat dit gepaard met zoodanige ontbering en overarbeid van hen, die daarin hun bestaan vinden, dat het met den algemeenen drang naar een hooger levensstandaard in de arbeidersklasse op den duur onverenigbaar is. Bovendien wordt door de ontwikkeling van het fabriekswezen een steeds grooter deel van het eigenlijk agrarisch bedrijf naar het gebied der industrie overgebracht.

Bij verdere ontwikkeling van het grootbedrijf brengt de concurrentie de winst in gevaar, hetwelk leidt tot toenemende uitbreiding van het kapitalistisch monopolie en beperking van het gebied der concurrentie. Meer en meer komen voortbrenging en verkeer onder de heerschappij van het bankkapitaal en wordt de winstheffing onafhankelijk van elke functie in voortbrenging en ruil. De kapitalist verliest daarmede de beteekenis van bedrijfsleider en wordt slechts een parasiet op de volkswelvaart. Het bedrijf wordt ingericht op een voet, dat het voor overneming door de maatschappij gereed is. Hiermede is de grondslag gelegd, waarop het stelsel der socialistische voortbrenging kan worden gevestigd en van waar uit het over de voortbrenging in haar geheel kan worden uitgebreid.

Intusschen worden verschillende bedrijven uit particulier in publiek beheer overgebracht, terwijl ook door de coöperatie het terrein van het particulier bedrijf wordt beperkt.

Met deze toenemende mogelijkheid van het socialisme gaan gepaard een wassende aandrang en macht om het te verwezenlijken. De ontzagelijke vermeerdering van den rijkdom

en de weelde der kapitalisten doen ook de arbeiders hoogere levenseischen stellen, terwijl de opdrijving der woninghuren als gevolg van de oopenhooping der bevolking in de groote steden en de prijsbeweging hun levensstandaard drukken. Door en in den klassenstrijd, mede als gevolg der verhooging van den levensstandaard, die een deel van het proletariaat zich weet te veroveren, stijgen zijn behoeften tot een peil, waarop hunne bevrediging in het kapitalistische stelsel niet is te bereiken. De tegenstellingen binnen de kapitalistische klasse treden op den achtergrond, naarmate de aandrang der arbeiders naar nieuwe rechten en hervormingen gevaarlijker wordt voor hare heerschappij en het kapitalistische stelsel zelf. Dit uit zich, zoowel in de vorming van patroonsbonden tegenover de vakorganisatie der arbeiders, als op politiek gebied. De kapitaal-magnaten aan het hoofd der reusachtige centralisaties van kapitaal, die door hunne beschikking over grondstoffen, vervoerwezen en bedrijfsmiddelen de geheele maatschappij aan zich schatplichtig maken, weten bestuur en wetgeving aan hunne belangen dienstbaar te maken en drijven de regeeringen den weg op van imperialisme en koloniale politiek met de daaraan verbonden voortgaande verzwaring van militaire lasten en toenemende spanning in de internationale verhoudingen.

Tegelijkertijd groeit ook de macht der arbeiders tegen het kapitalisme. Met de bedrijfsconcentratie gaat gepaard een toenemend overwicht in gefalsterkte bij het proletariaat. Als nieuw element ontwikkelt zich daarin de „nieuwe middenstand”, technici en beambten van het grootbedrijf, die wat onzekerheid van bestaan en afhankelijkheid van den kapitalist betreft, met de arbeiders gelijk staan. Daarnaast moeten worden gevoegd die groepen, wier belang, zooda niet direct tegengesteld aan het kapitalisme, toch niet betrokken is bij de handhaving daarvan. Het proletariaat verkrijgt in en door den klassenstrijd een ervaring, een wetenschappelijke en politieke ontwikkeling, een maatschappelijke en zedelijke verheffing en een uitbreiding en versterking zijner organisatie, die het niet alleen in staat stellen, den tegenstand der heerschende klasse te breken, doch het ook rijp maken voor zijne taak, om hare plaats in te nemen. Het is bij dit streven onoverwinnelijk, omdat het daarbij zijne historische taak vervult, de gansche maatschappij te verlossen van een stelsel, dat economisch verouderd en zedelijk veroordeeld is.

Het proletariaat kan den tegenstand der kapitalistische klasse tegen de overbrenging der bedrijfsmiddelen van particulier in maatschappelijk bezit slechts breken door de verovering der politieke macht. Voor dit doel hebben zich over de geheele wereld de arbeiders, die tot bewustzijn van hunne taak in den klassenstrijd zijn gekomen, georganiseerd.

De Sociaal-Democratische Arbeiderspartij in Nederland stelt zich ten doel het Nederlandse proletariaat te organiseren in eene zelfstandige politieke partij ter deelneming aan dien internationalen strijd der arbeidersklasse. Zij streeft naar eenheid van den proletarischen klassenstrijd en ondersteunt zooveel mogelijk elke economische of politieke beweging der arbeiders ter verkrijging van betere levensvoorwaarden zoodanig, dat daardoor hun

klassebewustzijn en hunne macht tegenover de bezittende klasse worden versterkt.

III. Van de Middelen.

Art. 3. De Partij tracht dit doel te bereiken door de volgende middelen:

a. Het deelnemen aan verkiezingen voor alle openbare, besturende en vertegenwoordigende lichamen;

b. het bevorderen en steunen der vakorganisatie;

c. het bevorderen en steunen der door het Congres aan te wijzen vormen van arbeiderscoöperatie;

d. het uitgeven van dag-, week- en andere bladen;

e. het uitgeven, verspreiden en verkoopen van boeken, brochures en vlugschriften, en het handel drijven daarin, ook als zij niet door de Partij uitgegeven zijn;

f. het beleggen van openbare, cursus- en andere vergaderingen, het doen houden van lezingen en voordrachten, benevens het bevorderen der volksontwikkeling met alle daartoe diensteige middelen;

g. het richten van verzoekschriften aan vertegenwoordigende en besturende lichamen;

h. het gebruik maken van bij de Grondwet en bij de overige wetten aan de Nederlandsche burgers toegekende rechten.

IV. Van de Leden en de Afdelingen.

Art. 4. Lid van de Partij kan ieder worden, die den wensch tot toetreding kenbaar maakt, den leeftijd van 18 jaar heeft bereikt en niet van het lidmaatschap vervallen is verklaard.

De door de leden te vormen afdelingen hebben de bevoegdheid volgens de voorschriften daaromtrent gegeven bij het Huishoudelijk Reglement der Partij, eene ballotage in te stellen.

De afdelingen mogen leden, wier gedrag de Partij benadeelt, royeeren. Het Huishoudelijk Reglement der Partij bevat de voorschriften, die bij het royement in acht genomen dienen te worden.

Wie door eene afdeling geroyeerd is, heeft beroep op het Partijbestuur, welks uitspraak beslissend is.

Door het bestuur eener afdeling kunnen met inachtneming van de daarop betrekking hebbende voorschriften van het Huishoudelijk Reglement der Partij, leden, die niet aan hunne financieele verplichtingen voldoen, van de ledenlijst worden afgevoerd.

Art. 5. Eene afdeling bestaat uit minstens zes leden.

In bijzondere gevallen, ter beoordeeling van het Partijbestuur, kan eene afdeling, wier ledental beneden zes daalt, blijven bestaan.

Art. 6. Afdelingen, die handelen in strijd met de statuten of de besluiten van het congres, of die zonder geldige redenen, te beoordeelen door het Partijbestuur, hare verplichtingen ten aanzien van de Partij niet nakomen, worden door het Partijbestuur geschorst en, tenzij inmiddels door het vervallen der reden de schorsing is ingetrokken, op het eerstvolgend congres voorgedragen tot royement.

Wordt zoodanige afdeling niet door het congres geroyeerd, dan wordt daardoor de schorsing opgeheven.

Art. 7. Bewoners van plaatsen, waar geene afdeeling is gevestigd, geven zich voor het lidmaatschap op aan het Partijbestuur, dat hen inschrijft als verspreide leden. Zoodra in eene gemeente, of in meerdere aaneengrenzende gemeenten, die gezamenlijk naar het oordeel van het Partijbestuur zetel van een afdeeling kunnen wezen, zes verspreide leden aanwezig zijn, vereenigt het Partijbestuur hen tot eene afdeeling. Het Partijbestuur beoordeelt, of er redenen zijn om de stichting eener afdeeling van de verspreide leden uit te stellen.

V. Van de Indeeling.

Art. 8. De door de leden der Partij te vormen afdeelingen kunnen in eene gemeente, of in een deel eener gemeente, of in eene combinatie van twee of meer aangrenzende gemeenten gevestigd zijn.

Als geografische grondslag der verdere organisatie wordt aangenomen de verdeeling van Nederland in kiesdistricten voor de Tweede Kamer.

Onder goedkeuring van het Partijbestuur kunnen afdeelingen, gelegen in eene gemeente of een deel eener gemeente, dat een kiesdistrict omvat, zich op geografischen grondslag splitsen in twee of meer afdeelingen.

In de gemeenten, die meer dan één kiesdistrict omvatten, vormen de afdeelingen eene stedelijke federatie. Het Partijbestuur kan hierop uitzonderingen toestaan.

In de kiesdistricten, die uit meerdere gemeenten bestaan, vormen de in het district gelegen afdeelingen eene districtsfederatie.

De afdeelingen van twee of meer districten kunnen met elkander eene gewestelijke federatie vormen.

Niemand kan lid zijn van meer dan ééne afdeeling.

Art. 9. Eene gewestelijke federatie wordt gevormd onder goedkeuring van en in overleg met het Partijbestuur. Het Partijbestuur kan eene afdeeling verplichten van eene gewestelijke federatie deel uit te maken.

De gewestelijke federatie heeft de leiding van de gemeenschappelijke propaganda en van de organisatie in het gewest. Tot haar taak kan behooren, met inachtneming van het bepaalde bij art. 27 der statuten, het uitgeven van een of meer partijbladen.

De gewestelijke vergadering wordt gevormd door de gedelegeerden der afdeelingen. Deze kiezen het bestuur.

Art. 10. In de stedelijke federaties worden de afdeelingen vertegenwoordigd door hare besturen.

De federatievergadering wordt gevormd door de besturen der afdeelingen en het door haar gekozen bestuur.

De algemeene ledenvergadering wordt gevormd door de leden der afdeelingen.

De stedelijke federatie heeft de leiding van de algemeene plaatselijke propaganda; zij kan maatregelen nemen van administratieven en organisatorischen aard, die de afdeelingen gezamenlijk betreffen. Haar taak wordt in het Huishoudelijk Reglement der Partij nader omschreven.

Art. 11. In de districtsfederaties worden de afdeelingen vertegenwoordigd door hare besturen of door gedelegeerden der afdeelingen.

Met het bestuur der federatie vormen zij de federatievergadering.

De districtsfederatie heeft tot taak de voorbereiding, de organisatie en de leiding der verkiezingen voor de Tweede Kamer.

De leiding van de verkiezingen voor de Provinciale Staten berust bij de districtsfederatiebesturen, die daarvoor in overleg met het Partijbestuur zijn aangewezen.

Het bestuur der districtsfederatie staat het gewestelijk bestuur bij in het vervullen van zijn taak. Het is in het bijzonder belast met de propaganda in die plaatsen van het district, waar geen afdeeling der Partij gevestigd is.

Art. 12. De in eene gemeente gelegen afdeelingen, die geene stedelijke federatie vormen, kunnen zich verbinden tot eene gemeentelijke federatie voor het voeren van de gemeenschappelijke plaatselijke propaganda en voor het voorbereiden en voeren van de actie bij gemeenteraadsverkiezingen; zij handelen op de wijze als voorgeschreven is voor de districtsfederaties ten opzichte van de Tweede-Kamer-verkiezingen.

VI. Van het Congres.

Art. 13. Het hoogste gezag in de Partij is het Congres, bestaande uit afgevaardigden der afdeelingen van de Partij.

Elk jaar op de beide Paaschdagen en, zoo noodig, op een of meer daarop volgende of daaraan voorafgaande dagen, wordt het gewone jaarlijksche Congres gehouden.

Het Partijbestuur kan ten allen tijde een buitengewoon congres bijeenroepen of een spoed-referendum uitschrijven.

Wanneer minstens tien afdeelingen de bijeenroeping van een buitengewoon congres verlangen, schrijft het Partijbestuur een referendum uit, volgens welks beslissing het congres al of niet binnen vier weken wordt bijeengeroepen.

Art. 14. Uitgenoodigd worden om het Congres bij te wonen:

- a. de leden der Kamerfractie;
- b. de verantwoordelijke redacteurs van het hoofdorgaan;
- c. één afgevaardigde van de vereeniging van Sociaal-democratische Gemeenteraadsleden;
- d. twee vertegenwoordigers van den Bond van Soc.-Dem. Vrouwenpropagandaclubs;
- e. een afgevaardigde der Sociaaldemocratische Studieclub;
- f. een afgevaardigde van het Comité ter bevordering der Jongeliedenorganisatie;
- g. de leden der Partij, wier aanwezigheid door het Partijbestuur wenschelijk wordt geacht.

Art. 15. Op het gewone Congres wordt in de eerste plaats behandeld:

- a. het jaarverslag van het Partijbestuur omtrent de werkzaamheid van de Partij sedert het vorige gewone Congres;
- b. verslag van het Partijbestuur omtrent het financieel beheer;
- c. verslag van de werkzaamheid der partijgenooten, leden der Staten-Generaal, leden der Provinciale Staten en desverlangd ook der leden van Gemeenteraden;
- d. verslag van de redactie van het hoofdorgaan der Partij;
- e. de voorstellen der afdeelingen en die van het Partijbestuur.

Art. 16. Besluiten, die op het Congres zijn genomen, worden aan een referendum onderworpen, indien een kwart der uitgebrachte stemmen zich daarvoor verklaart.

Benoemingen worden niet aan het referendum onderworpen.

VII. Van het Partijbestuur en het Dagelijksch Bestuur.

Art. 17. De Partij wordt bestuurd en vertegenwoordigd door het Partijbestuur.

Het Partijbestuur bestaat uit 11 leden, waarvan 5 in Amsterdam, en 6 buiten Amsterdam moeten wonen. De in Amsterdam wonende leden vormen het Dagelijksch Bestuur.

De leden van het Partijbestuur worden gekozen door het Congres uit eene lijst van door de afdelingen gestelde kandidaten.

Vier weken voor het gewone Congres worden de afdelingen uitgenoodigd eene voordracht van kandidaten voor het Partijbestuur in te zenden.

Drie weken voor het Congres wordt de kandidatenlijst aan de afdelingen toegezonden.

Worden niet meer kandidaten opgegeven dan er plaatsen te vervullen zijn, dan worden de gestelde kandidaten gekozen verklaard.

Eene stemming wordt alleen gehouden over hen, die verklaard hebben eene candidatuur te aanvaarden.

Nadat de uitslag der verkiezing ter kennis van de afgevaardigden is gebracht, worden uit door de afgevaardigden te stellen kandidaten vier plaatsvervangende leden van het Partijbestuur gekozen, waarvan twee voor het Dagelijksch Bestuur, die te Amsterdam woonachtig moeten zijn, en twee voor het overige deel van het Partijbestuur, die niet in Amsterdam woonachtig mogen zijn.

Zij treden in functie, zoodra eene vacature ontstaat in het deel van het Partijbestuur, waarvoor zij als plaatsvervangers zijn gekozen; het eerst treedt hij op, die bij eerste stemming werd gekozen, of zoo beiden bij eerste stemming gekozen zijn, hij, die de meeste stemmen op zich vereenigde, daarna de bij herstemming gekozene(n) in volgorde van het aantal op hen uitgebrachte stemmen.

Zijn de plaatsvervangende leden zonder stemming gekozen of is op beiden hetzelfde aantal stemmen uitgebracht, dan treedt het eerst de oudste in jaren in functie.

Niet meer dan 4 leden, kunnen het lidmaatschap van het P.B. vereenigen met dat der Kamerfractie.

Wordt een lid van het Partijbestuur tusschen tijds tot lid der Staten-Generaal gekozen, dan blijft hij tot het volgende Congres in functie.

De voorzitter van het P.B. wordt door het Congres uit de leden van het D. B. gekozen.

Ontstaat eene vacature voor voorzitter, dan wordt door het Partijbestuur, nadat het plaatsvervangend lid zitting heeft genomen, uit de leden van het Dagelijksch Bestuur een voorzitter gekozen.

Art. 18. De leden der Partij, die leden zijn van de Tweede Kamer, benoemen uit hun midden eene delegatie van twee leden, die de vergaderingen van het Partijbestuur bijwonen en aan de beraadslagingen kunnen deelnemen zonder echter mede te stemmen.

Deze delegatie bestaat uit één lid, indien een lid der Tweede Kamer Partijbestuurder is. Zij

vervalt geheel, wanneer twee of meer leden der Tweede Kamer Partijbestuurder zijn.

Art. 19. Het Dagelijksch Bestuur der Partij is belast met de dagelijkse leiding der Partij, met de voorbereiding van de door het Partijbestuur te behandelen zaken en de uitvoering van de besluiten van het Partijbestuur; met de regeling der propaganda en de behandeling van de organisatorische aangelegenheden naar de algemeene besluiten door het Partijbestuur genomen.

Art. 20. Het Partijbestuur wordt bijgestaan door twee bezoldigde secretarissen, waarvan de een, die den titel voert van secretaris-administrateur, tevens de geldzaken beheert. De secretarissen worden op voordracht van het Partijbestuur voor onbepaalden tijd benoemd door het Congres, tenzij dit de benoeming overdraagt aan het Partijbestuur.

De secretarissen zijn niet verkiesbaar tot leden van het Partijbestuur.

Art. 21. Het Dagelijksch Bestuur is bevoegd de Partijsecretarissen in hunne functie te schorsen, met dien verstande echter, dat de geschorste in het genot van zijn salaris blijft. De eerstvolgende vergadering van het Partijbestuur bevestigt deze schorsing of heft haar op. Van de door het Partijbestuur bevestigde schorsing kan de betrokken Partijsecretaris zich beroepen op het congres, welks uitspraak beslissend is.

Indien de uitspraak van het congres niet overeenkomt met het besluit van het Partijbestuur, dan heeft de geschorste recht op salaris tot op den datum van het congres.

VIII. Van den Partijraad.

Art. 22. Er bestaat een Partijraad, die door het Partijbestuur wordt bijeengeroepen om te dienen van advies.

De partijraad wordt gevormd door:

- a. de leden van het Partijbestuur;
- b. de secretarissen der Partij;
- c. twee leden van de Kamerfractie, door deze uit haar midden aangewezen;
- d. twee leden van de redactie van het dagblad „Het Volk”, eventueel van andere dagbladen, die door de Partij worden uitgegeven, door de redactie(s) uit haar midden gekozen;
- e. een vertegenwoordiger van de redactie van het Wetenschappelijk Maandschrift der Partij;
- f. een vertegenwoordiger van elk der gewestelijke- en stedelijke federaties;
- g. de officieel aangestelde propagandisten voorzover zij niet uit anderen hoofde afgevaardigd worden;
- h. twee vertegenwoordigers van den Bond van Soc.-Dem. Vrouwenpropagandaclubs.

In geval politieke beslissingen van gewicht genomen moeten worden, noodigt het Partijbestuur de Kamerfractie in haar geheel uit.

Art. 23. De Partijraad wordt in den regel tweemaal per jaar bijeengeroepen, in September en in Februari, doch in elk geval éénmaal per jaar in September en voorts zoo dikwijls het Partijbestuur dit noodig oordeelt.

De Partijraad kan besluiten nemen van organisatorischen aard, in zaken, die hem door het Congres ter beslissing zijn overgelaten.

Op zijn jaarlijksche vergadering in September kan de Partijraad besluiten aangelegenheden

de schriftelijke of mondelinge propaganda, de provinciale pers, of de organisatie der Partij betreffende, aan de orde te stellen op de gewestelijke vergaderingen.

IX. Van de Geldmiddelen.

Art. 24. De geldmiddelen der Partij bestaan uit:

- a. contributiën van afdelingen en verspreide leden;
- b. schenkingen;
- c. erfstellingen en legaten;
- d. renten van eigendommen en inkomsten uit ondernemingen;
- e. andere inkomsten.

De geldmiddelen worden beheerd door den secretaris-administrateur onder toezicht van het Partijbestuur.

Art. 25. De commissie van contrôle, bestaande uit drie leden, wordt door de stedelijke federatie-Amsterdam uit haar midden aangewezen.

De leden worden voor drie jaren benoemd, ieder jaar treedt een lid volgens rooster af, en is niet terstond herkiesbaar. De jaarlijksche aanvulling der commissie moet plaats hebben binnen vier weken na het Congres.

Deze commissie ziet elke drie maanden de boekhouding, de kas en de bescheiden van den secretaris-administrateur na, en geeft in het hoofdorgaan der Partij van hare bevinding kennis. Aan het Congres legt zij een schriftelijk jaarrapport over.

X. Van de Partijbladen.

Art. 26. De Partij geeft een dagblad uit, genaamd „Het Volk”, dat haar hoofdorgaan is en alle door het Partijbestuur en verschillende commissies, die krachtens de Statuten of een Congres-besluit werkzaam zijn, ingezonden mededeelingen bevat.

Het Congres benoemt telkens voor één jaar den persoon of de personen, die door de Partij met de leiding van het blad wordt of worden belast, en die daarvoor aan de Partij verantwoordelijk is of zijn.

Het beheer van het blad wordt gevoerd door het Partijbestuur, dat deze taak geheel of gedeeltelijk aan eene commissie kan overdragen, met dien verstande echter, dat het Partijbestuur verantwoordelijk blijft. Deze commissie wordt benoemd door het Partijbestuur.

Art. 27. Ook andere bladen kunnen door het Partijbestuur worden uitgegeven. Evenzeer kan dit geschieden door afdelingen en federaties, mits onder goedkeuring van het Partijbestuur.

XI. Slotbepalingen.

Art. 28. De organisatie en de werkwijze der Partij worden in bijzonderheden geregeld door een Huishoudelijk Reglement, dat door het Congres wordt vastgesteld.

De afdelingen, gewestelijke-, stedelijke-, districts- en gemeentelijke federaties stellen huishoudelijke reglementen vast, die de goedkeuring behoeven van het Partijbestuur om van kracht te zijn.

Art. 29. In gevallen, waarin door de Statuten en het Huishoudelijk Reglement niet wordt voorzien, beslist het Partijbestuur. Het brengt de gebleken leemten dadelijk ter kennis van de Partij en doet daaromtrent voorstellen aan het eerstvolgend Congres.

Art. 30. De Vereeniging is opgericht voor den tijd van 29 jaren en elf maanden, te rekenen van den dag der oprichting, 26 Augustus 1894.

Art. 31. Tot ontbinding der Vereeniging kan alleen worden besloten, wanneer op voorstel van minstens vijf afdelingen, bij referendum minstens twee derden der stemmende leden, te zamen uitmakende minstens drie vijfden van het totaal der leden van de Partij, zich voor het voorstel hebben verklaard.

Bij ontbinding der Vereeniging wordt ten opzichte der bezittingen gehandeld overeenkomstig artikel 1702 van het Burgerlijk Wetboek.

Dit referendum wordt gehouden twee maanden na het inkomen van het voorstel.

Art. 32. Wijziging dezer statuten kan alleen geschieden door een Congres.

Op elke wijziging wordt de Koninklijke Goedkeuring aangevraagd.

H. Huishoudelijk Reglement.

HUISHOUELIJK REGLEMENT.

I. Van de Leden en de Afdelingen.

Art. 1. Heeft zich eene afdeling der Partij gevormd, dan wordt daarvan schriftelijk kennis gegeven aan het Partijbestuur. Deze kennisgeving is vergezeld van eene opgave der bestuursleden en van eene alphabetische lijst der leden met vermelding hunner adressen.

Art. 2. Iedere afdeling is verplicht binnen vier weken na hare oprichting haar huishoudelijk reglement ter goedkeuring aan het Partijbestuur toe te zenden.

Indien een afdeling haar huishoudelijk reglement wijzigt, dan zendt zij deze wijzigingen ter goedkeuring op aan het Partijbestuur.

Het huishoudelijk reglement eener afdeling, noch de daarin aangebrachte wijzigingen zijn geldig, alvorens zij de goedkeuring van het Partijbestuur hebben verworven. Indien het Partijbestuur weigert zijne goedkeuring aan een reglement of wijziging te hechten, kan de betrokken afdeling zich beroepen op het eerstvolgend congres der Partij.

Art. 3. De afdelingssecretarissen voeren de correspondentie met het Partijbestuur. Zij zenden telkens in de maand October aan het Partijbestuur een verslag over den toestand en de werkzaamheden hunner afdeling en doen aan het begin van ieder kalenderkwartaal op een daartoe door het Partijbestuur te verstrekken formulier opgave van den loop van het ledental.

De afdelingsbesturen zijn gehouden het Partijbestuur alle gevraagde mededeelingen, de afdeling betreffende, te doen.

Art. 4. Indien door het huishoudelijk reglement eener afdeling ballotage wordt voorgeschreven, worden daarbij de volgende bepalingen in acht genomen.

Op iedere huishoudelijke vergadering wordt meegedeeld wie zich als lid hebben aangemeld.

Mocht een der aanwezige leden bezwaar hebben tegen toelating van een dergenen, die zich hebben aangemeld, dan beslist de vergadering

of er ballotage zal plaats hebben. Wordt hier toe besloten, dan heeft deze in de volgende huishoudelijke vergadering plaats.

Op den oproep voor deze vergadering wordt vermeld, dat er ballotage zal plaats hebben, terwijl degenen over wien ballotage zal plaats hebben, daarvan bericht wordt gezonden.

Art. 5. Het huishoudelijk reglement eener afdeeling bevat de volgende bepalingen omtrent het royement der leden en het afvoeren van de ledenlijst.

Een voorstel tot royement moet op de agenda aangekondigd staan. Het betreffende lid moet door het bestuur van dit voorstel en van den datum der behandeling tijdig schriftelijk in kennis worden gesteld.

De huishoudelijke vergadering kan bij ieder voorstel tot royement besluiten eene commissie van onderzoek in te stellen. Zij moet daartoe overgaan, indien dit door het tot royement voorgedragen lid wordt verlangd.

Leden, die meer dan twee maanden contributieschuld hebben, worden door het bestuur schriftelijk tot betaling aangemaand. Heeft het betreffende lid een maand na het ontvangen der aanmaning zijne schuld niet betaald, dan kan het door het bestuur van de ledenlijst worden afgevoerd. Hiervan wordt den betrokkene schriftelijk kennis gegeven. Aan de eerstvolgende huishoudelijke vergadering wordt door het bestuur mededeeling gedaan welke leden het van de lijst heeft afgevoerd.

De huishoudelijke vergadering heeft het recht het besluit van het bestuur te vernietigen.

Art. 6. Geschorsten afdeelingen worden wel alle stukken, uitgaande van het Partijbestuur, toegezonden, doch zij mogen niet deelnemen aan eenigerlei stemming in de Partij, noch voorstellen indienen ter behandeling op het congres.

Het congres, waarop het voorstel van het Partijbestuur tot hare royeering in behandeling zal komen, mogen zij door haar afgevaardigde(n) doen bijwonen. Deze afgevaardigde(n) heeft(hebben) het recht van discussie, uitsluitend over het voorstel tot royeering van hunne afdeeling.

Wordt de schorsing door het congres opgeheven, dan treedt de afdeeling weder onmiddellijk in al haar rechten.

Art. 7. Afdeellingsleden, die zich vestigen op plaatsen, waar geen afdeeling bestaat, worden als verspreid lid ingeschreven; zij, die zich vestigen op plaatsen, waar eene afdeeling bestaat, worden als leden dier afdeeling overgeschreven.

Art. 8. Verspreide leden geven bij verandering van woonplaats daarvan kennis aan het Partijsecretariaat. Indien zij zich vestigen op een plaats, waar een afdeeling is gevestigd, wordt door het Partijsecretariaat daarvan kennis gegeven aan den secretaris dier afdeeling, die hen als afdeellingslid inschrijft.

Art. 9. Verspreide leden, die handelen in strijd met de Statuten of met de besluiten van het congres, of die zonder door het Partijbestuur te beoordeelen geldige redenen, hunne verplichtingen ten aanzien der Partij niet nakomen, worden door het Partijbestuur geroyeerd, dat daarvan op het eerstvolgend congres mededeeling doet.

II. Van de Gewestelijke-, Stedelijke-, Gemeentelijke en Districtsfederaties.

Art. 10. Het bestuur eener gewestelijke federatie bestaat uit minstens drie leden, waaronder voorzitter, secretaris en penningmeester, gekozen door de gewestelijke vergadering bij voorkeur uit de leden van een der afdeelingen in het gewest, en verder uit twee of meer leden, gekozen door de gewestelijke vergadering, uit de andere afdeelingen in het gewest.

Het bestuur roept minstens eenmaal 's jaars en wel in October eene gewestelijke vergadering bijeen.

Tot het bijwonen van de gewestelijke vergaderingen wordt het Partijbestuur uitgenoodigd zich te doen vertegenwoordigen.

Indien in het gewest een officieel aangesteld propagandist werkzaam is, maakt hij van rechtswege deel uit der gewestelijke vergaderingen.

In deze vergadering wordt door secretaris en penningmeester, namens het bestuur, een verslag uitgebracht, waarin een overzicht gegeven wordt van den toestand en de werkzaamheden van de federatie in het afgelopen jaar.

Op deze vergadering worden behandeld:

a. de voorstellen en onderwerpen van bespreking door den Partijraad op de agenda der gewestelijke federatie gebracht.

b. de voorstellen van het gewestelijk bestuur en van de afdeelingen, betrekking hebbende op de propaganda, de organisatie en de administratie van de afdeelingen, de gemeentelijke federaties, de districtsfederaties en de gewestelijke federatie.

In de gewestelijke federatie wordt telkens voor een jaar den vertegenwoordiger en een plaatsvervangend vertegenwoordiger van het gewest in den Partijraad benoemd.

De inkomsten der gewestelijke federatie bestaan uit: eene contributie-afdracht der afdeelingen, vast te stellen door de gewestelijke vergadering, vrijwillige bijdragen en baten van door de gewestelijke federatie uitgegeven bladen.

Art. 11. Het bestuur eener stedelijke federatie bestaat uit een voorzitter, een secretaris en een penningmeester, die het dagelijksch bestuur vormen, gekozen uit de leden der afdeelingen en verder uit twee of meer leden door de federatievergadering uit haar midden gekozen.

De algemeene ledenvergadering wordt geleid door het federatiebestuur.

Tot de taak eener stedelijke federatie behoort:

a. het voeren van de algemeene propaganda;

b. het verlenen van hulp aan de afdeelingen en het geven van advies in zaken van propagandistischen en administratieven aard;

c. de vaststelling van de contributie van de leden der afdeelingen;

d. het innen der contributie en der verplichte en vrijwillige bijdragen, die krachtens besluit van het Congres, het Partijbestuur of van de federatie worden geheven;

e. het stellen van kandidaten voor den Gemeenteraad en voor de Provinciale Staten uit de door de afdeelingen opgegeven dubbeltallen;

f. het vaststellen van de tactiek bij herstemmingen voor den Gemeenteraad;

g. de benoeming van een vertegenwoordiger

van de federatie en een plaatsvervangend vertegenwoordiger in den Partijraad;

h. de samenwerking met de plaatselijke afdeling van den Bond van Soc.-Dem. Vrouwenpropagandaclubs;

i. de samenwerking met andere organisaties ter bevordering van de arbeidersontwikkeling;

j. de leiding van de Jongeliedenorganisatie;

k. eventueel het uitgeven van het plaatselijk Partij-orgaan.

Art. 12. Bij huishoudelijk reglement der „stedelijke” federatie wordt bepaald welke aangelegenheden in en door de algemeene ledenvergadering, welke in en door de federatievergadering worden behandeld.

Het bestuur der federatie belegt jaarlijks in de maand October een jaarvergadering, waarin de jaarverslagen worden uitgebracht.

Art. 13. Het bestuur eener districtsfederatie bestaat uit minstens 3 leden, waaronder voorzitter, secretaris en penningmeester, door de federatievergadering gekozen bij voorkeur uit de leden van eenzelfde afdeling. Telt het bestuur meer dan 3 leden, dan vormen voorzitter, secretaris en penningmeester het dagelijksch bestuur. De overige leden worden bij voorkeur gekozen uit de leden der andere afdelingen.

Het bestuur eener districtsfederatie voert het beheer over de verkiezingskas voor de Tweede Kamer- en Statenverkiezingen bestemd, en organiseert de actie voor het verzamelen der hiervoor bestemde vrijwillige bijdragen.

Art. 14. Het bestuur eener districtsfederatie stelt de afdelingen in zijn district in de gelegenheid kandidaten op te geven ter voorziening in eene vacature voor de Tweede Kamer of voor de Provinciale Staten; in het laatste geval richt het zich tot de afdelingen, die in het Staten-district gelegen zijn.

Het districtsbestuur vraagt den door de afdelingen opgegeven kandidaten, of zij eene candidatuur aanvaarden. Het zendt de alphabetisch opgemaakte groslijst van de kandidaten, die zich beschikbaar stelden, aan de afdelingen toe.

Op de huishoudelijke vergaderingen der afdelingen wordt over de groslijst gestemd. Leden, die de vergadering niet bezoeken, kunnen schriftelijk voor of op de vergadering hunne stem uitbrengen.

De afdelingsbesturen doen van den uitslag in een door voorzitter en secretaris geteekend schrijven mededeeling aan het districtsbestuur vóór den door dit bepaalden datum.

Het aantal stemmen, dat ieder der kandidaten op zich vereenigt, wordt opgeteld. Heeft bij eerste stemming geen der kandidaten of bij meer vacatures minder kandidaten dan er vacatures zijn te vervullen, de volstrekte meerderheid behaald, dan wordt eene herstemming uitgeschreven tusschen de kandidaten, die de meeste stemmen op zich vereenigden. Het aantal der in herstemming komende kandidaten bedraagt ten hoogste tweemaal het aantal vacatures, waarvoor geen volstrekte meerderheid werd verkregen. Bij de herstemming beslist de gewone meerderheid der stemmen.

Voor elke verkiezingsactie roept het districtsbestuur eene federatievergadering bijeen.

Art. 15. Voorstellen voor de gewestelijke, districts-, stedelijke- en gemeentelijke federaties kunnen slechts worden gedaan of door het

bestuur der federatie of door eene aangesloten afdeling, behoudens het bepaalde bij art. 22 der Statuten.

Van de jaarvergadering der federaties wordt kennis gegeven aan het Partijbestuur, onder toezending van de agenda en het jaarverslag.

III. Van de Candidaatstellingen en de Verkiezingen.

Art. 16. Het stellen van kandidaten voor de Tweede Kamer en de Staten geschiedt door de afdelingen of door de federaties uit een door de afdelingen op te maken groslijst. De candidaatstelling voor de Tweede Kamerverkiezing behoeft de goedkeuring van het Partijbestuur.

Voor de periodieke verkiezingen voor Kamer of Staten wordt de taktiek vastgesteld door het Congres of het Partijbestuur. Voor de tusschen-tijdsche verkiezingen door de daarbij betrokken afdeling of federatie, onder goedkeuring van het Partijbestuur.

Niemand mag door eene afdeling of federatie der Partij candidaat gesteld worden voor lid der Tweede Kamer die niet minstens één jaar lid is der Partij.

IV. Van het Congres.

Art. 17. Het Congres wordt gevormd door de afgevaardigden, de leden van het Partijbestuur en de personen, genoemd in Art. 14 der Statuten en Art. 25 van het Huishoudelijk Reglement.

Art. 18. Voorstellen ter behandeling op het Congres kunnen ingediend worden door de afdelingen, het Partijbestuur, de Kamerfractie en de Vereeniging van Soc.-Dem. Gemeenteraadsleden.

Ieder verspreid lid heeft het recht bij eene afdeling zijner keuze een voorstel of voorstellen voor het congres in te dienen. Hij heeft het recht deze voorstellen mondeling ter afdelingsvergadering toe te lichten.

Art. 19. Alle voorstellen moeten minstens 8 weken vóór het congres schriftelijk worden ingezonden bij het Partijsecretariaat. Zij worden minstens 6 weken vóór het Congres in het Partij-orgaan gepubliceerd.

Amendementen op deze voorstellen kunnen door alle in art. 18 van dit Reglement genoemden worden ingediend, uiterlijk vier weken vóór het Congres. Ook op het Congres kunnen door de daartoe bevoegden amendementen worden ingediend. Alle voorstellen, zoowel als alle amendementen moeten door minstens drie afdelingen worden ondersteund, om in behandeling te kunnen worden genomen. Indien een voorstel of amendement in behandeling genomen wordt, geeft de voorzitter aan den voorsteller het eerst het woord.

Art. 20. Door het Partijbestuur worden alle ingediende voorstellen met de daarbij behorende amendementen, benevens alle andere punten, die volgens de Statuten of het Huishoudelijk Reglement op het Congres behandeld moeten worden, vereenigd in eenen beschrijvingsbrief, waaraan wordt toegevoegd het jaarverslag van het Partijbestuur en het financieel verslag van den Brochurehandel, het rapport van de Commissie van Contrôle, het verslag van de Kamerfractie, het ver-

slag van het Centrale Comité ter bevordering van de Jongeliedenorganisatie, het verslag van den Bond van Sociaal-Democratische Vrouwenpropagandaclubs, het verslag van de Sociaal-Democratische Studieclub, en zoo noodig van de Commissie voor de beslechting van geschillen tusschen de redactie van het Partijorgaan en inzenders.

Deze beschrijvingsbrief wordt minstens 3 weken vóór het Congres in het Partijorgaan gepubliceerd en wordt toegezonden aan de afgevaardigden en aan allen, wien naar het oordeel van het Partijbestuur er een gezonden moet worden.

Art. 21. Iedere afdeeling heeft het recht ten hoogste zooveel afgevaardigden te zenden, als zij stemmen uitbrengt tot een maximum van vijf. De afgevaardigden moeten gekozen zijn uit de leden der afdeelingen in eene huishoudelijke vergadering, minstens 8 dagen vóór het congres. Zoodra de afgevaardigden gekozen zijn, geeft de afdeulingssecretaris daarvan bericht aan het Partijsecretariaat. Elke afgevaardigde moet voorzien zijn van een geloofsbrief, waarvan het formulier door het Partijbestuur wordt verstrekt.

De reiskosten ter bijwoning van het Congres van één afgevaardigde voor iedere afdeeling, worden vergoed. Het totaal-bedrag wordt omgeslagen over de afdeelingen, die hierin bijdragen volgens het aantal harer leden op 31 Dec. voorafgaande aan het Congres, of zoo zij later zijn opgericht, volgens het aantal leden bij de oprichting.

Art. 22. Iedere afdeeling van 6 tot en met 25 leden brengt één stem uit op het Congres, van 26 tot en met 50 leden twee stemmen, van 51 tot en met 100 leden drie stemmen en zoo vervolgens voor iedere 50 leden of gedeelte daarvan één stem.

Als maatstaf ter bepaling van het aantal uit te zenden stemmen wordt genomen het aantal leden door den afdeulingssecretaris opgegeven, als zijnde het aantal leden op den laatsten datum van het voorafgaande kwartaal van het jaar, voorafgaande aan het Congres.

Het stemrecht wordt op het Congres uitsluitend door de afgevaardigden uitgeoefend.

Art. 23. Over maatregelen van orde wordt hoofdelijk gestemd.

Over personen wordt schriftelijk gestemd. Bij eerste stemming over personen beslist de volstrekte meerderheid der uitgebrachte stemmen. Wanneer bij eerste stemming over personen niet het vereischte aantal de volstrekte meerderheid heeft verkregen, heeft een herstemming plaats tusschen diegenen van de niet-gekozenen, die de meeste stemmen op zich hebben vereenigd en wel, zoo mogelijk, tusschen het dubbeltal van de personen, die gekozen moeten worden.

Bij herstemming zijn zij gekozen, die de meeste stemmen op zich vereenigen; bij staking van stemmen is de oudste in jaren gekozen.

Bij stemming over zaken beslist de eenvoudige meerderheid; bij staking van stemmen wordt het voorstel geacht te zijn verworpen.

Over zaken wordt mondeling gestemd.

Art. 24. Het P. B. heeft het recht ter inleiding van bepaalde congresvoorstellen, partijgenooten uit te noodigen daarover eene inlei-

ding te houden. Deze partijgenooten-inleiders hebben daardoor het recht van discussie over het door hen ingeleide onderwerp.

Deze uitgenoodigden nemen slechts aan de discussiën deel, voor zoover deze betrekking hebben op de aangelegenheid, ter zake waarvoor zij zijn uitgenoodigd.

Art. 25. Het Congres is openbaar, behoudens het bepaalde bij maatregelen van orde door het Partijbestuur vast te stellen. In buitengewone gevallen kan het Congres beslissen, dat eene huishoudelijke zitting zal worden gehouden.

Art. 26. Het Partijbestuur publiceert binnen één week na het Congres in het Partijorgaan de op het Congres aangenomen voorstellen en zendt, indien tot het houden van een referendum besloten wordt, aan alle afdeelingen zooveel stembiljetten voor het te houden referendum, als het aantal leden in iedere afdeeling, volgens de laatste ontvangen opgave bedraagt; eveneens wordt aan ieder verspreid lid een stembiljet gezonden.

Art. 27. Indien volgens art. 16 der Statuten een referendum wordt uitgeschreven, houden de afdeelingen binnen vier weken na het Congres eene huishoudelijke vergadering, waarin de afgevaardigden verslag uitbrengen en het referendum wordt gehouden. Leden van afdeelingen, die deze vergadering niet kunnen bijwonen, zenden hun geteekend stembiljet in bij den afdeulingssecretaris. De afdeulingssecretarissen zenden den uitslag van het referendum op daartoe door het Partijbestuur te verstrekken formulieren op aan het Partijsecretariaat.

Art. 28. Verspreide leden zenden hun stembiljetten geteekend aan het Partijsecretariaat.

Art. 29. Het Partijbestuur publiceert in het Partijorgaan binnen 5 weken na het Congres den uitslag van het gehouden referendum.

V. Van het Partijbestuur en het Partijsecretariaat.

Art. 30. De leiding der Partij, het beheer der geldmiddelen en eigendommen, de uitvoering der Congresbesluiten, de handhaving der Statuten en reglementen is opgedragen aan het Partijbestuur.

Art. 31. Het Dagelijksch Bestuur vergadert minstens eenmaal per week.

Art. 32. De Partijsecretarissen voeren de correspondentie der Partij, zoo met hare afdeelingen, verspreide leden, Kamerfractie, redactie, enz., als met buiten de Partij staande personen, lichamen, instellingen, enz.

Alle stukken, uitgaande van het Partijbestuur, worden door den voorzitter en door een hunner ondertekend.

Zij nemen deel aan alle vergaderingen van, of bijeengeroepen door het Partijbestuur en het Dagelijksch Bestuur en hebben op deze vergaderingen een adviseerende stem, behalve in de vergadering van den Partijraad, waarvan zij krachtens het bepaalde bij art. 18 der Statuten deel uitmaken.

Een hunner houdt de notulen van de vergaderingen van het Partijbestuur en Dagelijksch Bestuur.

Art. 33. Zij kunnen, daartoe door het Partijbestuur aangewezen, de Partij vertegenwoordigen.

Art. 34. Van al hunne verrichtingen in dienst der Partij zijn zij verantwoording schuldig aan het Partijbestuur en het Dagelijksch Bestuur.

Art. 35. Het Partijbestuur stelt in eene instructie, voor zoover noodig, hunne verdere verplichtingen en rechten vast.

VI. Van de Geldmiddelen.

Art. 36. De afdelingen storten in de Partijkas per lid en per week:

a. afdelingen tot en met 100 leden 1 cent;
b. afdelingen tot en met 300 leden 1 cent voor de eerste honderd leden, 1½ cent voor de overige leden;

c. afdelingen met meer dan 300 leden 1 cent voor de eerste honderd leden, 1½ cent voor het tweede en derde honderdtal leden; 2 cent voor de overige leden.

De afdelingen, die eene stedelijke federatie vormen, worden voor de berekening der te storten contributie als één afdeling beschouwd.

De eerste 26 weken volgende op den datum harer oprichting, is eene nieuwe afdeling vrijgesteld van de in de eerste alinea vermelde verplichting.

Art. 37. De afdelingen stellen voor hare leden een minimum en maximum contributie vast. Het maximum mag niet meer dan zesmaal het minimum en hoogstens 20 cent per week bedragen. Tusschen deze grenzen wordt de contributie aan de afdelingskas bepaald naar het inkomen.

Art. 38. Uiterlijk vóór 15 April, 15 Juli, 15 October en 15 Januari zenden de afdelingspenningmeesters het door hen aan de Partijkas verschuldigde bedrag op. Als aantal leden, waarvoor afgedragen moet worden, wordt genomen het aantal leden der afdelingen, ingeschreven op de laatsten datum van het voorafgaande kalenderkwartaal.

Art. 39. Verspreide leden betalen eene jaarlijksche contributie van minstens f 3.—, in eens te voldoen in de maand Januari, of per half jaar te voldoen in Januari of Juli, of in vier termijnen te voldoen in Januari, April, Juli en October.

VII. Van de Pers.

Art. 40. De Commissie van Beheer, genoemd in art. 26, derde lid der Statuten, bestaat uit minstens drie leden. Een der leden moet tevens lid zijn van het Partijbestuur.

Art. 41. De Commissie van Beheer brengt jaarlijks verslag uit van hare werkzaamheden, onder overlegging van een financieel rapport. Een en ander wordt op het Congres ter inzage gelegd van de afgevaardigden.

Art. 42. De taak en de bevoegdheid van de Commissie van Beheer wordt verder vastgesteld bij eene instructie, vast te stellen door het Partijbestuur.

Art. 43. Wanneer de verantwoordelijke redactie van het Partijorgaan gevoerd wordt door één persoon, en deze geen lid is van het Partijbestuur, woont hij krachtens zijne functie de vergadering van het Partijbestuur bij en heeft hij daar eene adviseerende stem. Bij zijne ontstentenis wordt hij vervangen door dengene, die zijne functie waarneemt.

Bestaat de verantwoordelijke redactie uit meer dan één persoon, dan wijzen deze, indien geen hunner lid van het Partijbestuur is, uit hun midden een vertegenwoordiger aan. Deze vertegenwoordiger heeft in de vergaderingen van het Partijbestuur eene adviseerende stem.

Art. 44. De redactie van het hoofdorgaan der Partij wordt op het Congres bedoeld in Art. 13 der Statuten telkens voor een jaar gekozen.

Art. 45. Er bestaat eene commissie tot beslechting van geschillen tusschen de redactie van het hoofdorgaan der Partij en partijgenooten-inzenders.

Deze commissie bestaat uit 3 personen, gekozen door het Congres uit een voordracht van 6 personen, door het Partijbestuur opgemaakt. Het Congres heeft het recht deze voordracht aan te vullen. Deze voordracht moet minstens vier weken vóór het Congres met de congresvoorstellen gepubliceerd worden.

Redacteuren van het hoofdorgaan der Partij kunnen geen lid zijn van deze commissie.

De niet-gekozenen zijn plaatsvervangers. Zij treden op bij vacaturen in volgorde van het verregren aantal stemmen.

Art. 46. Klachten worden schriftelijk ingediend; de commissie bepaalt zoo spoedig mogelijk de dagen van verhoor; redactie en inzenders moeten dan verschijnen of schriftelijk de gevraagde inlichtingen geven; de commissie doet uiterlijk na 3 weken uitspraak; zij kan geweigerde stukken of haar uitspraak in „Het Volk” plaatsen en zendt rapport aan de afdelingen.

Art. 47. Door de afdelingen of federaties wordt voor de door haar uitgegeven organen geen redacteur benoemd zonder voorafgaand overleg met het Partijbestuur.

VIII. Van de Kamerfractie.

Art. 48. De leden der partij, gekozen tot lid der Staten-Generaal, vormen de Sociaal-democratische Kamerfractie. De Kamerfractie benoemt uit haar midden een secretaris, die haar correspondentie voert en tot wien allen zich hebben te wenden, die met de fractie in aandraking wenschen te komen.

Art. 51. Jaarlijks brengt de Kamerfractie verslag uit van hare werkzaamheden.

Dit verslag wordt aan het Partijsecretariaat toegezonden minstens 8 weken vóór het Congres en gepubliceerd tegelijk met het jaarverslag van het Partijbestuur.

IX. Van de Soc.-Dem. Gemeenteraadsleden.

Art. 50. De leden der Partij, gekozen tot van eenen gemeenteraad, vormen de Vereniging van Sociaal-Democratische Gemeenteraadsleden. Inrichting en bevoegdheid van deze Vereniging wordt bij huishoudelijk reglement door haar zelf geregeld. Jaarlijks brengt deze Vereniging aan het Congres verslag uit.

X. Van den Bond van Sociaaldemocratische Vrouwenpropagandaclubs.

Art. 51. Er bestaat een Bond van Sociaal-democratische Vrouwenpropagandaclubs, die zich ten doel stelt de propaganda voor het socialisme onder de vrouwen, volgens de beginselen neergelegd in de Statuten der Partij. Zijn inrichting en werkwijze worden door de Partij vastgesteld.

De Bond dient jaarlijks een verslag over den toestand en over zijne werkzaamheden aan het Congres in. Dit verslag wordt uiterlijk 4 weken voor het Partij-Congres bij het Partijbestuur ingediend en wordt bij het jaarverslag van het Partijbestuur gepubliceerd.

De vertegenwoordigers van den Bond op het Congres hebben recht van discussie over dit verslag.

XI. Van de Soc.-Dem. Studieclub.

Art. 52. Er bestaat eene Soc.-Dem. Studieclub, die zich ten doel stelt werkzaam te zijn ten behoeve der Partij en hare organisaties. Hare inrichting en werkzaamheden regelt zij zelf bij huishoudelijk reglement, met dien verstande, dat niemand lid kan zijn der club, die niet tevens lid is der Partij. Jaarlijks brengt zij aan het congres verslag uit van hare werkzaamheden en legt aan het Congres over eenen staat van hare ontvangsten en uitgaven.

XII. Van de Jongeliedenorganisatie.

Art. 53. Alle afdelingen of stedelijke federaties richten, in plaatsen, waar daartoe de noodige deelneming is te vinden, eene jongeliedenorganisatie op.

De organisatie bestaat uit jongelieden van 14 tot 20 jaar.

Deze Jongeliedenorganisaties worden bestuurd door de jongelieden zelf onder toezicht van een gedelegeerde of eene commissie aangewezen of mede aangewezen door het afdelings- of federatiebestuur.

Het reglement en het program van werkzaamheden dezer Jongeliedenorganisaties vereischen de goedkeuring van het Comité ter bevordering van de Jongeliedenorganisatie.

Art. 54. De afdelingen en stedelijke federaties der Partij zijn bevoegd, behoudens goedkeuring door het Partijbestuur, de ontwikkeling der jeugdige arbeiders en de leiding der Jongeliedenorganisatie op te dragen aan Commissies van Arbeidersontwikkeling, al of niet in samenwerking met de plaatselijke vakbeweging ingesteld.

Art. 55. Er bestaat een Centraal Comité ter bevordering van de Jongeliedenorganisatie, waarvan de leden, die daarin de Partij vertegenwoordigen, door het Partijbestuur worden benoemd.

De taak van deze commissie is :

- a. het uitgeven van een jongeliedenorgaan ;
- b. het uitgeven van vlugschriften en brochures ten behoeve van de propaganda voor de jongeliedenorganisatie ;
- c. het geven van voorlichting en hulp aan de plaatselijke Commissies van Toezicht op de Jongeliedenorganisatie.

XIII. Van de Internationale Congressen en het Internationaal Bureau.

Art. 56. In het jaar, waarin het Internationaal Congres wordt gehouden, bepaalt het Partijbestuur het aantal afgevaardigden, dat de Partij op het Internationaal Congres zal vertegenwoordigen.

De candidaatstelling en verkiezing van deze afgevaardigden en van hunne plaatsvervaardigers geschiedt op dezelfde wijze en op denzelfden tijd als de candidaatstelling en verkiezing van de leden van het Partijbestuur. Vier weken vóór het gewone Congres worden de afdelingen in de gelegenheid gesteld namen van candidaat-afgevaardigden op te geven. Beslist het Congres, dat het aantal afgevaardigden grooter zal zijn dan het aantal der opgegeven candidaten, dan heeft het Congres het recht dat aantal aan te vullen.

De kosten der afgevaardigden voor het Internationaal Congres komen ten laste der Partijkas.

De verantwoording der afgevaardigden geschiedt op het eerstvolgende gewone Partijcongres.

Art. 57. In het jaar, volgende op een Internationaal Congres, worden de gedelegeerden en hunne plaatsvervaardigers gekozen, die namens de Partij zitting hebben in het Internationaal Bureau.

Deze gedelegeerden treden af op het eerste Congres volgende op een Internationaal Congres.

Hunne candidaatstelling en verkiezing geschiedt op denzelfden tijd en op dezelfde wijze als de candidaatstelling en de verkiezing van de leden van het Partijbestuur.

XIV. Slotbepalingen.

Art. 58. In alle geschillen, die uit de toepassing van de voorschriften in dit Reglement en in de Statuten vervat, mochten voortvloeien, beslist het Partijbestuur, behoudens beroep op het Congres.

Art. 59. Het Partijbestuur is gemachtigd in elk onvoorzien spoedeischend geval betreffende de Partijleiding, het Partijorgaan, de propaganda, de verkiezingsactie, enz. in naam van de Partij te handelen, onverminderd zijn verantwoordelijkheid aan het Congres en met dien verstande, dat in de gebleken leemte zoo spoedig mogelijk door het Congres worde voorzien.

Art. 60. Alle reglementen, maatregelen van organisatie enz., welke tot nog toe van kracht zijn geweest, vervallen op het oogenblik dat dit reglement in werking treedt.

Dit reglement treedt in werking 1 Mei 1914.

I. Op de door het Congres aangenomen statuten wordt de koninklijke goedkeuring aangevraagd.

J. Overgangsbepalingen betreffende de invoering van art. 40 van het Huishoudelijk Reglement. (Van de Geldmiddelen.)

a. Dit besluit wordt, wat het eerste gedeelte betreft, voorloopig als volgt uitgevoerd :

De afdeelingen storten in de partijkas per lid en per week:

a. afdeelingen tot en met 100 leden 1 cent;

b. afdeelingen met meer dan 100 leden 1 cent voor ieder der eerste honderd leden en $1\frac{1}{2}$ cent voor ieder der overige leden.

b. Op het Congres van 1915 zal besloten worden, wanneer het onder punt c genoemde in werking zal treden.

* * *

Verder besloot het Congres aan het Partijbestuur over te laten, waar het volgende Congres zal worden gehouden.

De redacteuren van „Het Volk” en „Het Weekblad” werden herbenoemd.

* * *

Tot leden in de commissie tot beslechting van geschillen tusschen inzenders-partijgenooten en de redacties van „Het Volk” en „Het Weekblad” werden herbenoemd: W. A. Bongger, P. Hoogland en Th. van der Waerden.

VAN KUIJKHOF,

Secretaris.

A'dam, 21 April 1914.
